

Raoul Rigault

Strejkväg längs Nilen

Enligt mottot "Hellre piska än morot" försöker det regerande Muslimska brödrskapet i Egypten att knäcka landets unga uppstudsiga arbetarrörelse. Hitintills dock utan resultat.

Det har gått tjugo månader sedan det massomfattande folkupproret mot Mubarakregimen i Egypten tog fart. Och det har gått tre månader sen Muslimska brödrskapets kandidat Muhammed Mursi valdes till president i det första fria valet någonsin i landet. Men protesterna fortsätter att behärska dagen. Även om den parlamentariska demokratin, trots avsevärda födslovåndor tar gestalt, har allt fler människor gått ut på gator och torg för att äska reella förbättringar i sina levnads- och arbetsvillkor.

Höjdpunkten hitintills i protesterna inträffade i mitten av oktober 2012 då det inom åtta dagar skedde två massdemonstrationer. Våldsbenägna supportrar till Muslimska brödrskapet gick den 12 oktober till attack mot folk på Tahrirtorget i Kairo och brände ner en talartribun. I protest till det organiserades, av en allians av vänster- och socialliberala partier, rörelser och fackföreningar, ett massmöte på den egyptiska revolutionens födelseplats den 19 oktober. Tiotusentals människor deltog. "Vi vill ha social jämställdhet, en demokratisk författning och åtal mot mördarna av demonstranter" hette det i ett gemensamt upprop. Man konkretiserade sina krav med att yrka på en månatlig minstalön på 1 500 egyptiska pund (ca 1 650 kr), en offentlig kontroll av de snabbt stigande priserna liksom att det kapital som fördes ut ur landet av tidigare regimföreträdare, ska återbördas. Dessutom vill det progressiva skiktet i regeringen Mursi att det lån på 4,8 miljarder dollar som begärts från den Internationella valutafonden ska dras tillbaka eftersom det är villkorat med nyliberala nerskärningskrav.

De två demonstrationerna var ett betydelsefullt steg i riktning mot ett enande av den visserligen till antal omfångsrika, men i sig mycket splittrade vänstern. Därutöver har strejkvägen i landet tilltagit. Enligt de senaste rapporterna från Egyptian Center for Economic and Social Rights (CERS) inträffade enbart under septembers första hälft över 300 arbetskonflikter. Det är det högsta antalet på årtal. Bakgrunden till konflikterna är framförallt krav på högre löner, bättre levnadsvillkor, fasta anställningar liksom rehabilitering och återanställning av de arbetskamrater som vid tidigare försvarsaktioner avskedats eller ställs inför rätta. De flesta arbetsnedläggelserna har inträffat inom den offentliga sektorn (131) följt av tillverkningsindustrin (61), skolorna (41) universiteten (21) transport (11) och sjukhusen (10). Inte ens poliser och imamer vid moskéerna har underlåtit att försvara sina intressen.

Enligt vad ledaren för textilkoncernen Arafa Holding, i staden Alaa Arafa, menar handlar det om en slags "social hämnd". De många vilda strejkerna är "mycket skadliga för affärerna" och "skadar Egyptens anseende som säkert för utländska investeringar". Och koncernchefen understryker "Vi behöver en kommunikation med arbetarna, vilken än den vara månde. Vi måste reglera strejkerna". Denna åsikt finns också hos delar av det regerande Muslimska brödrskapet. Dessutom har Nasr Company, som är en viktig del av arméns företagsimperium, även drabbats och det kan ha påverkat åsikten om nödvändigheten av en dialog med den oberoende arbetarrörelsen. För första gången i landets historia har även krav framställts om att det sju fabriker omfattande konglomeratet ska låta avsätta direktören generalmajoren Mounir Labib liksom alla andra officerare som sitter på ledande företagsposter.

Medan regeringen arbetar på en reglering av strejkrätten, har statens verkställande organ tagit ett handfast grepp om den. Enligt en rapport som i början av oktober offentliggjordes gemensamt av de två oavhängiga fackliga landsorganisationerna The Egyptian Federation of Independent Trade Unions (EFITU) och The Egyptian Democratic Labor Congress (EDLC) sägs om det statliga undertryckandet "tillgriper regeringen samma taktik som den gamla

regimen”. Hela 32 förtroendemän har anklagats för att ha organiserat strejker och av dem har fem dömts till fängelse i 3 till 5 år. De som sparkats räknas i hundratals.

Det sker även oförväntade tillslag, av företagen betalda ligistgång och av den beryktade säkerhetspolisen, vilket bland annat en bussförare i Kairo fick erfara i mitten av september. Han hölls olagligen i fängelse i tre dagar. Den fackliga förtroendemannen Tarek al-Beheiry säger “Strejken är tillsvidare inget brott”, “men strejken har i det officiella språkbruket blivit synonymt med egoism och principlöst beteende, som leder till statens upplösning”.

Aktivisterna låter sig dock inte imponeras. Det visade sig i slutet på oktober då tvåhundra hamnarbetare strejkade i två veckor i Ain Sukhna, som förutom att vara en känd turistort även är en betydande hamn, 55 km söder om Suez. Strejken lamslog hamnen och tvingade stevedorfirman DP World, som är den tredje största i världen och skriven i Dubai, att återanställa åtta sparkade arbetare.¹

Professorn i arbetsrätt och den tidigare arbetsmarknadsministern Ahmed Hassan Al-Boraj varnade vid en konferens som anordnats av det statligt fristående Egyptian National Competitiveness Council (ENCC) för en annalkande social revolution. “Jag har i mer än tjugo år sagt att genom att våldföra sig gentemot strejkande arbetare förorsakar man en social oro som en dag kommer att eskalera och leda till en brand som inte längre kan bemästras”.

Tillståndet i landet erfordrar förstås allierade organisatoriska åtgärder från arbetarrörelsens sida. För även om EFTUI och det mer moderata EDLC företräder 2,5 och 0,5 miljoner medlemmar är de dock ännu långt ifrån förmögna att kunna organisera slagkraftiga, branschvisa eller landsomfattande, strejker.² Dessutom existerar det fortfarande 1 200 oavhängiga yrkesfackliga organisationer. De gemensamma masskamperna på fabrikerna blir följaktligen sparsamma. Det är därför, då löntagare i olika branscher och städer åstadkommit lyckosamma gemensamma kamper, som de firas som oskattbara framgångar. Trots motigheterna har dock de oavhängiga fackliga landsorganisationerna liksom tusen olika vänstergrupperingar lyckats samla sig till en Nationell front till försvar för arbetets rätt och fackliga friheter. EFTUI Och EDLC har uttalat sig för en sammanslagning.³

Junge Welt (Berlin) 6 nov. 2012. Översättning och noter Per-Erik Wentus.

¹ Se Sayed Shaker. “Suez prosecution interrogates Ain Sukhna striking workers” (18 okt. 2012) i: *Al-Masry Al-Youm* [Egypt Independent] (*english edition*).

< <http://www.egyptindependent.com/news/suez-prosecution-interrogates-ain-sokhna-striking-workers> >

² Den statligt kontrollerade Egyptian Trade Union Federation (ETUF) sägs ha 2,5 miljoner medlemmar. Den var från sitt instiftande 1957 t.o.m. 30 januari 2011 den enda fackliga landsorganisationen i landet. (De flesta medlemmarna fanns inom oljeindustrin).

³ Se Jano Chabel “Independent unions declare new alliance” (15 okt 2012) i: *Al-Masry Al-Youm* [Egypt Independent] (*english edition*). <www.egyptindependent.com/news/independent-unions-declare-new-alliance>